

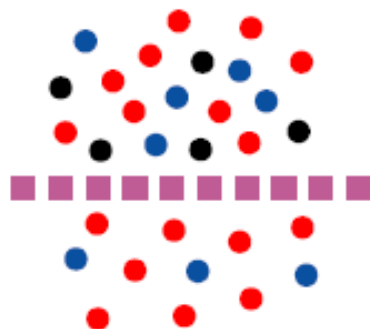
Za dobro ledvic

HEMODIALIZA

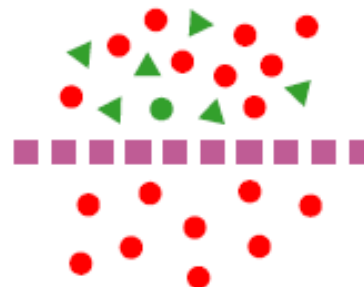
Razumeti ledvično bolezen, njen potek in vedeti za možnosti zdravljenja

KAJ DELAJO LEDVICE

čistijo kri in
odstranjujejo
odvečno
vodo iz telesa



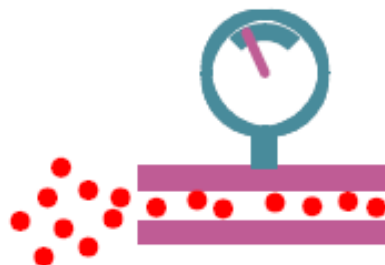
odstranjujejo
presnovke



vzdržujejo
ravnovesje
kemičnih snovi
(elektrolitov in
kislin)

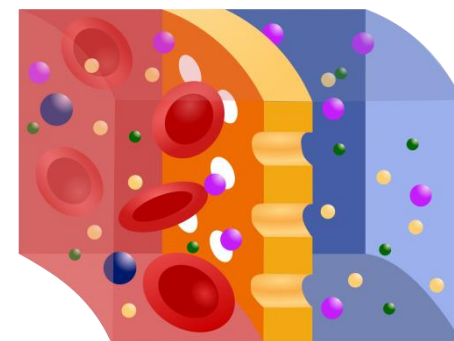


uravnavajo
krvni tlak in
nastajanje
rdečih krvničk



DIALIZA DELUJE PODOBNO

1. odstranjuje stranske produkte presnove, odvečno tekočino in tiste snovi iz telesa, ki jih same ledvice ne zmorejo več odstraniti
2. vzdržuje primeren nivo določenih kemičnih snovi v krvi (kalij, natrij, fosfati, kalcij)
3. vzdržuje ravnotežje kislin in baz v telesu
4. pripomore k nadziranju krvnega tlaka



DVE MOŽNOSTI DIALIZE

hemodializa

- čiščenje krvi in odstranitev odvečne tekočine se izvaja izven telesa s pomočjo umetne ledvice (dializatorja oziroma „filtra“), ki ima polprepustno membrano

trebušna (peritonealna) dializa

- kot filter služi trebušna mrena (peritonej), ki je naravna membrana v trebušni votlini, preko nje se čisti kri in odstrani odvečna tekočina iz telesa

HEMODIALIZA



KAKO SE IZVAJA HEMODIALIZA



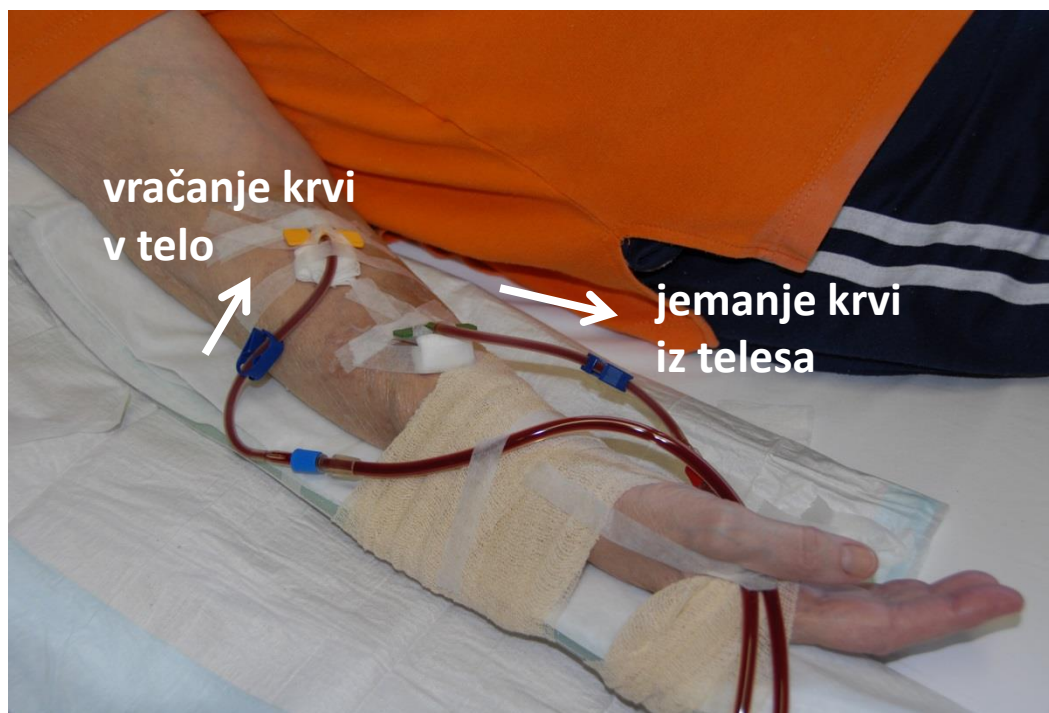
- **aparat** nadzira zdravljenje in pripravlja dializno raztopino
- kri teče iz telesa preko 2 igel po dializnem cevju v **dializator** (umetno ledvico), kjer se očisti in vrne nazaj v telo
- ob koncu zdravljenja je vsa kri vrnjena nazaj v telo, dializne igle pa se odstrani
- postopek pripravi, vodi in nadzira usposobljeno osebje
- čas zdravljenja je odvisen od stanja in izvidov bolnika, več ur dialize pomeni več zdravja

PRISTOP - ARTERIO-VENSKA FISTULA



- več tednov ali mesecev pred pričetkom zdravljenja se z manjšo operacijo med zapestjem in komolcem združi veno in arterijo, da nastane AV fistula
- AV fistula je pripravljena za delovanje 3 do 6 tednov po operaciji
- postopoma se AV fistula razširi, kar omogoča lažji vbod z iglami in učinkovito čiščenje krvi

PRISTOP - ARTERIO-VENSKA FISTULA



KAKO SKRBETI ZA AV FISTULO

- roko z AV fistulo se uporablja normalno
- na roki z AV fistulo se ne sme meriti krvnega tlaka
- iz AV fistule nihče ne sme jemati krvi, razen dializna sestra
- izogibati se je treba močnim pritiskom na fistulo, tesnim povojem, uri ali nakitu na roko z AV fistulo
- na tej roki se ne sme spati
- s to roko se ne sme se prenašati težkih predmetov
- izogibati se je treba dolgotrajnemu skrčenju roke, ki bi oviralo pretok v AV fistuli
- med delom je roko treba zaščititi, ker je ureznina v AF fistulo nevarna zaradi hude krvavitve

MOŽNI ZAPLETI NA AV FISTULI

tromboza

- nekateri ljudje so nagnjeni k tvorbi strdkov ali imajo slabe žile, zato se AV fistula lahko zamaši
- strdek je včasih možno z operacijo odstraniti

okužba

- pri rdečini, izcedku ali znakih okužbe je potreben takojšnji pregled pri nefrologu

anevrizma

- pri večkratnem dajaju igle v mesto nastane bunka, ko jo je včasih treba odstraniti

NUJEN PRISTOP – CENTRALNI VENSKI KATETER



- uporablja se kot začasen žilni pristop, če bolnik nima AV fistule ali AV fistula še ni dovolj razvita
- en ali dva katetra se vstavi v veliko veno na vratu, ali pod ključnico, ali v predelu dimelj
- ob pogosti in dolgotrajni uporabi katetra je povečana možnost okužb

IZVAJANJE HEMODIALIZE

- izvaja se v dializnem centru
- izvaja in nadzira jo za to usposobljeno osebje
- običajno je potrebna 3 x tedensko
- vsaka dializa traja 4 do 5 ur
- v nekaterih dializnih centrih je možna dolga nočna dializa v času spanja
- prihod je možen s taksijem ali reševalnim vozilom
- izvaja se ob istih dnevih in urah (na napotnico)
- termin se dogovori glede na vaše obveznosti in prosta mesta
- med postopkom lahko gledate TV, berete, poslušate glasbo

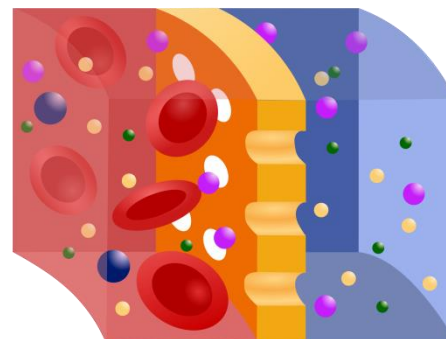
TVEGANJE ZA PRENOS OKUŽBE

- osebje je dobro izučeno, zato je prenos okužb izjemno redek
- uporablja se material (igle, cevje, dializator) za enkratno uporabo, ki se zavrže po vsaki hemodializi
- aparat se po uporabi vedno sterilizira
- bolniki s prenosljivimi okužbami se dializirajo ločeno na izolirni dializi

MOŽNI ZAPLETI MED HEMODIALIZO

so redki, a so možni in jih je treba poznati

- preveliko znižanje krvnega tlaka
- slabost
- krči
- glavobol
- bolečina v prsih, nereden utrip



zapleti so odvisni od sodelovanja pri zdravljenju, upoštevanja diete, pitja tekočine, starosti, telesne kondicije in sočasnih drugih bolezni, predvsem bolezni srca

PREDNOSTI IN SLABOSTI HEMODIALIZE

prednosti

- redni in pogosti stiki z ostalimi bolniki in osebjem
- dializa se izvaja trikrat tedensko, 4 dni v tednu ste prosti
- zdravljenje izvaja osebje
- ni potrebno imeti opreme na domu

slabosti

- trikrat tedensko potovanje v dializni center
- potreba po AV fistuli
- zbadanje za dostop do krvi
- slabost, utrujenost ali omotičnost po dializi
- kopičenje odvečne tekočine med dvema dializama
- strožja dieta in manjši vnos tekočine

PRILAGODITVE NA HEMODIALIZO

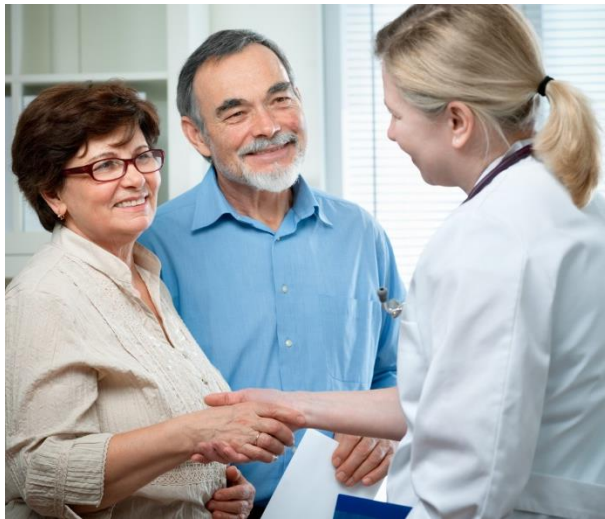
- ljudje s hemodializo lahko živijo normalno
- svoj življenjski stil morajo prilagoditi zdravstvenemu stanju oz. potrebam

- **doma**: prilagoditev novemu ritmu
- **šport**: ki ne ovira AV fistule
- **delo/slужba**: vsekakor bodo potrebne spremembe
- **počitnice**: zahtevajo nekoliko priprav in načrtovanja, so pa možne z načrtovano rezervacijo termina za dializo v drugem kraju ali državi



KAKO IZBRATI PRAVO ZDRAVLJENJE

bodite aktivni pri izbiri



- **spoznajte** se z dejstvi
- **razmislite** o svojem življenjskem stilu in kaj imate radi
- **upoštevajte** vaše druge bolezni
- **pogovorite** se z vašim nefrologom, svojci in prijatelji
- zdravljenje se lahko spremeni, če se vaše potrebe spremenijo

Za dobro ledvic



Pripravila: Jelka Lindič, Damjan Kovač

v okviru Delovne skupine za kronično ledvično bolezen Slovenskega nefrološkega društva-SZD



Slovensko nefrološko društvo - Slovensko zdravniško društvo in SB Celje, SB Izola, SB Jesenice, UKC Ljubljana, UKC Maribor, SB Murska Sobota, SB Nova Gorica, SB Novo mesto, SB Ptuj, SB Slovenj Gradec, SB Trbovlje

[Dostopno na: http://www.nephro-slovenia.si](http://www.nephro-slovenia.si)